

Unios overordnede budsjettkrav 2024

Utdanning, helse og omsorg

Budsjettforslaget innebærer at kommunene må kutte framfor å øke grunnbemanningen, og de må kutte framfor å sikre kvalifiserte lærere eller helsepersonell. utfordringene med å rekruttere og beholde nok kvalifisert arbeidskraft med høyere utdanning til å levere et godt utdannings- og helsetilbud til befolkningen må tas på alvor. Økt lønn til utdanningsgruppene i offentlig sektor er en del av løsningen. Det må satses langt mer på å øke barnehagelærerdeknningen. Unio mener budsjettet for helse- og omsorgssektoren hverken møter de økte behovene i befolkningen eller legger til rette for nødvendig utvikling og omstilling. Trange budsjetter og store rekrutteringsproblemer i den offentlige helsetjenesten bidrar til å svekke befolkningens tillit til velferdstjenestene. Vi trenger et bredt helseforlik for å ruste helse- og omsorgstjenestene i møte med en aldrende befolkning, og for å ivareta helseberedskapen.

Forebygging

Budsjettet legger mer vekt på å reparere enn å forebygge, selv om forebygging kan redusere behovet for dyrere behandling og redusere de samfunnsøkonomiske kostnadene av sykefravær, for tidlig frafall fra arbeidslivet, forhindre utenforskap og forebygge fysisk og psykisk uhelse hos barn og unge. Helsefremming, forebygging, habilitering og rehabilitering vil også dempe det økende presset på et hardt belastet helsevesen. Unio mener forebyggingsperspektivet må styrkes kraftig og gis økonomisk handlingsrom i flere sektorer. Folkehelse, rehabilitering og skolehelsetjenesten må prioriteres, og politiet må ha mer ressurser til å forhindre at kriminalitet skjer, særlig i ungdomsmiljøene.

Forskning, beredskap, bærekraft og klima

Det er positivt at regjeringen legger fram en mer gjennomarbeidet Klimastatus og -plan. Unio støtter prinsippet om at forurenser skal betale, og vi mener økonomiske virkemidler må brukes i større grad i klimakampen. CO2-avgiften, et av de viktigste virkemidlene for å redusere utslipp, må omfatte alle aktiviteter i ikke-kvotepliktig sektor. Avgiften må økes årlig slik at den minst når opp i 2000 kroner per tonn i 2030. Unio støtter forslaget til økning i CO2-avgiften i budsjettet, men kuttet i veibruksavgiften opphever deler av klimaeffekten. Vi støtter også forslaget om at Norge slutter seg til EUs forsterkede klimavotesystem. Naturavtalen må følges opp med konkrete tiltak og planer, og bruk av natur må få en pris. I en tid da samfunnsberedskap har blitt stadig viktigere legger budsjettet i alt for liten grad opp til å styrke den sivile beredskapen, herunder politiet og helsevesenet. Pandemien viste også at forskning er viktig for samfunnsberedskapen i tillegg til å danne grunnlaget for kunnskapsutvikling, omstilling, kvalitet mv. De foreslåtte kuttene i basisfinansieringen av universitets- og høyskolesektoren må reverseres.